

Abstrakt

Vše se mění. Lidská společnost není a nikdy v historii nebyla stabilní a rigidní strukturou. Naopak je strukturou dynamickou, jež se neustále vyvíjí a mění. Svět se stává stále více a více komplexním a komplikovaným. Můžeme sledovat rychlé a zásadní změny ve všech oblastech života člověka. Často se říká, že právě rychlost, diskontinuita či turbulence jsou hlavními charakteristikami současného světa a společnosti.

Cílem mé práce je popsat, jak tyto změny mohou souviset s procesy vzdělávání a učení. Nakolik jsou tyto procesy závislé na sociálních změnách a naopak zda mohou být nástrojem, který další změny přináší. Na problematiku vzájemných závislostí a interdependencí mezi vzděláváním dospělých a sociálními změnami se snažím pohlížet z různých úhlů pohledu. Při zkoumání zvolené problematiky se opírám především o analýzu a komparaci aktuálních politických dokumentů týkajících se této problematiky a teoretičtěji a většinou výrazně kritičtěji zaměřených odborných andragogických, sociologických či pedagogických pramenů.

Rigorózní práce vychází z charakteristiky sociální změny a teorií vývoje společnosti a jejich transformací. V druhé kapitole se pak v teoretické rovině zabývám otázkami oboustranného působení sociálních vlivů a vzdělávání. Rozlišuji zde čtyři odlišné přístupy, skupiny autorů a jejich teorií, a to z hlediska jejich interpretace vztahu mezi vzděláváním a sociálními změnami. Třetí kapitola se pak zabývá změnami spjatými s přechodem od tradiční společnosti ke společnosti moderní a rolí vzdělávání při těchto změnách. Tento přechod, který lze charakterizovat komplexem sociálních transformací, jež výrazně proměnily tehdejší sociální realitu, lze chápat jako základ změn, jichž jsme svědky v současné době. Poslední, čtvrtá a z hlediska této práce nejdůležitější kapitola se pak věnuje aktuálním sociálním transformacím a jejich vztahu ke vzdělávání dospělých. Snažím se zde o rozbor a objasnění úlohy vzdělávání v rámci komplexu transformací spojených s procesy globalizace a individualizace, s rozvojem nových technologií, s procesy ekonomizace společnosti či se sociálními konflikty souvisejícími s novými sociálními nerovnostmi.

Mou snahou bylo vytvořit kompaktní práci, jež by zvolenou problematiku řešila na obecnější, teoretičtější rovině, jež by se však opírala také o analýzu dostupných empirických dat a výsledků výzkumů a šetření týkajících se vzdělávání dospělých.